

РЕШЕНИЕ

№ 246

гр. Варна, 21.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ванухи Б. Аракелян

Членове: Анета Н. Братанова
Дарина Ст. Маркова

при участието на секретаря Ели К. Тодорова
като разгледа докладваното от Ванухи Б. Аракелян Въззивно търговско дело
№ 20233001000224 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 от ГПК.

Подадени са две въззивни жалби - едната от Е. Р. Е., действащ лично и със съгласието на неговата майка, чрез адв. Н. Д. и адв. Г. Р., и другата от ЗД „Бул Инс“ АД, чрез адв. М. Г. против решение № 10 от 26.01.2023 г., постановено по гр. д. № 190/2022 г. на Разградския окръжен съд, с което застрахователното дружество е осъдено да заплати на ищеца Е. Р. Е. сумата в размер на 51 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 01.03.2022 г. до окончателното изплащане на главницата, както и сумата в размер на 1 250.77 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 16.03.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, които вреди са претърпени вследствие на настъпилото ПТП на 26.01.2022 г. с участието на лек автомобил „Опел Корса“ с рег. № РР 5059 ВН, застрахован със застраховка „Гражданска отговорност“ при ЗД „Бул Инс“ АД. Съдът е отхвърлил иска над размера от 51 000 лева до първоначално претендирания размер от 60 000 лева и искането за присъждане на законна лихва от 22.03.2022 г. до окончателното изплащане на главницата, предявено в условията на кумулативност с искането за присъждане на лихва с начална дата 01.03.2022 г., като неоснователни. Отхвърлил е и претенцията за претърпени имуществени вреди над размера от 1250.77 лева до първоначално претендирания размер от 1 471.50 лева и искането за присъждане на законна лихва от

04.06.2022 г. до окончателното изплащане на главницата, предявено в условията на кумулативност с искането за присъждане на лихва с начална дата 16.03.2022 г., като неоснователни.

Въззивникът Е. Р. Е. обжалва така постановеното решение в отхвърлителната част, като излага подробни доводи за неправилност, поради нарушение на материалния закон, нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Оспорва изводите на съда, че е налице съпричиняване от пострадалия ищец в размер на 15 %, поради предприето внезапно пресичане от страна на ищеца, което представлява нарушение на чл. 113, ал. 1 от ЗДвП. Намира този извод на съда за необоснован и недоказан, тъй като се основава единствено на заключението на приетата и неоспорена по делото САТЕ. Твърди, че не е допуснал никакви нарушения на ЗДвП при пресичането, поради което моли съда да отмени решението в обжалваната част и да постанови друго, с което да уважи претенциите за имуществени и неимуществени вреди в пълния им размер. Претендира разноски.

Няма доказателствени искания.

В законоустановения срок не е депозиран писмен отговор от насрещната страна.

Въззивникът ЗД „Бул Инс“ АД оспорва решението в осъдителната му част по иска за обезщетение за неимуществени вреди за горницата над присъдените 25 000 лева до 51 000 лева, както и в частта за законните последици от уважаването на иска в обжалваната част за дължимост на лихва и разноски. Излага доводи за неправилност, поради нарушение на материалния и процесуалния закон, както и необоснованост на обжалваното решение. Счита, че процентът на съпричиняване е по-голям, тъй като несъобразявайки приближаващия се автомобил и нарушавайки нормата на чл. 113, ал. 1, т. 1 от ЗДвП, ищецът сам е поставил в опасност живота и здравето си. Сочи, че съдът е допуснал нарушение на съдопроизводствените правила, като не е отчел факта, че ищецът сам е прекратил започнатото лечение и с това си поведение е допринесъл за настъпилите усложнения. Намира за прекомерно присъденото обезщетение за неимуществени вреди, тъй като не отговаря на установената съдебна практика и икономическите условия в страната. Излага доводи, че претърпените болки от ищеца не се характеризират със значителен интензитет, както и че здравословното му състояние към настоящия момент е възстановено. По тези съображения смята, че обезщетението следва да бъде редуцирано в размер на 25 000 лева. Моли съда да отмени решението в обжалваната част. Претендира разноски.

Няма доказателствени искания.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е постъпил писмен отговор от Е. Р. Е., действащ лично и със съгласието на неговата майка, чрез адв. Н. Д. и адв. Г. Р.. Оспорва жалбата като неоснователна и моли същата да бъде оставена без уважение.

Претендира разноски.

Няма **доказателствени искания**.

Първоинстанционното решение не е обжалвано в осъдителната част за претърпените неимуществени вреди в размер до 25 000 лева, както и в осъдителната част за претърпените имуществени вреди в размер до 1 250.77 лева, поради което същото е влязло в законна сила в тези части.

Настоящият съдебен състав намира, че въззивните жалби са подадени в срок, от надлежни страни и срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което са процесуално допустими.

В проведеното съдебно заседание на 28.06.2023 г., Е. Р. Е., редовно призован, не се явява и не се представлява. Съдът докладва постъпила писмена молба с вх. № 4765/28.06.2023 г. от процесуалните му представители адв. Н. Д. и адв. Г. Р. Поддържат подадената въззивна жалба и оспорват тази на насрещната страна по подробно изложени съображения за нейната неоснователност. Претендират се разноски на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА, за което е приложен списък по чл. 80 от ГПК. Прави се възразение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение от насрещната страна.

За същото о. с. з. застрахователното дружество е редовно призовано, не се явява представител. С писмена молба моли за отхвърляне на въззивната жалба на насрещната страна и за уважаване на тази, депозирана от дружеството. Претендира заплащането на адвокатско възнаграждение, като представя списък с разноските. Възразява за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение от насрещната страна.

След като прецени доказателствата по делото – поотделно и в тяхната съвкупност, по вътрешно убеждение и въз основа на приложимия закон, Варненският апелативен съд приема следната **фактическа установеност**:

По делото е безспорно установено между страните, че към датата на процесното ПТП - 26.01.2022 г., лекият автомобил, управляван от Й. Д. Й. е бил застрахован при ЗД „Бул Инс“ АД за риска „Гражданска отговорност на автомобилистите“, респективно налице са основания за ангажиране от страна на третото увредено лице, на отговорността на застрахователя по чл. 432 от КЗ.

Установява се, че на 01.03.2022 г. застрахователят е приел за разглеждане писмена застрахователна претенция от ищеца за обезщетяване на неимуществени вреди в размер на 60 000 лева и имуществени вреди в размер на 1471.50 лева В отговор на същата ответното застрахователно дружество е изпратило до ищеца уведомление с изх. № 1542/8.03.2022 г., че липсва основание да изплати обезщетението, тъй като не са ангажирани безспорни доказателства относно вината на застрахования водач за

настъпването на процесното ПТП, като е дал указания да представи влязъл в сила съдебен акт, автотехническа експертиза, съдебно-медицинска експертиза, протокол за оглед на местопроезшествие, фотоалбум и скица към него.

Ищецът е представил на застрахователя история на заболяването от УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ ЕАД – гр. Плевен и фактура за закупения раменен бандаж, увеличавайки претенцията си за имуществени вреди с 65 лева. На 17.03.2022 г. и на 31.05.2022 г. ЗД „Бул Инс“ АД е изпратило до Е. Р. Е. две писма със съдържание, идентично с първия отговор, т.е. че няма основание да уважат така подадената застрахователна претенция, поради което ищецът е сезирал окръжния съд с настоящата искова молба.

Пред въззивната инстанция страните не оспорват предпоставките за възникване на отговорността на застрахователя – наличието на деликт при съответното авторство, противоправност и вина; наличието на валидно застрахователно правоотношение между причинителя и застрахователното дружество по застраховка „гражданска отговорност“; настъпването на застрахователно събитие като юридически факт, пораждащ отговорността на застрахователя. Съобразно разпоредбата на чл. 493, ал. 1 от КЗ при задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите застрахователят покрива отговорността на застрахования за причинените на трети лица, в това число пешеходци, велосипедисти и други участници в движението по пътищата, вреди вследствие на притежаването или използването на моторно превозно средство по време на движение или престой.

Процесното ПТП е причинено от деликвентна Й. Д. Й. като водач на л. а. марка „Опел“, модел „Корса“, с рег. № РР 5059 ВН, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ в ЗД „Бул Инс“ АД, поради което съобразно горепосочената разпоредба същият се явява застрахован спрямо риска.

Установява се от приетите по делото писмени доказателства – влязло в сила споразумение от 20.10.2022 г. по НОХД № 531/2022 г. на Районен съд – Разград, че Й. Д. Й. е признат за виновен за това, че на 26.01.2022 г. при управление на л. а. „Опел Корса“, с рег. № РР 5059 ВН е нарушил правилата за движение по пътищата, а именно: чл. 15, ал. 1, чл. 67, ал. 1, чл. 20, ал. 1, чл. 116, чл. 119, ал. 1 от ЗДвП и чл. 196 от ППЗДвП и по непредпазливост причинил средна телесна повреда на пешеходеца Е. Р. Е., изразяваща се в счупване в близкия край на лява мишнична кост, което увреждане е довело до трайно затруднение в движението на горен крайник на пострадалия за срок повече от един месец, като на основание чл. 343, ал. 3, б. „а“, вр. с ал. 1, б. „б“, пр. 2-ро вр. чл. 342, ал. 1 вр. чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК му е наложено наказание 8 месеца „Лишаване от свобода“, чието изпълнение е отложено за изпитателен срок от 3 години на основание чл. 66, ал. 1 от НК, и му е наложено наказание „Лишаване от право да управлява МПС“ за срок от 1 година и 6 месеца.

Предвид разпоредбата на чл. 300 от ГПК е изключена преценката на доказателства относно факти, чието осъществяване е установено с влязлата в сила присъда, елементите от фактическия състав на престъплението, за което е наложено наказание на виновния водач. На основание чл. 383, ал. 1 от НПК с такава задължителна сила се ползва и одобреното от наказателния съд споразумение по НПК /така Определение № 184 от 13.02.2013 г. на ВКС по гр. д. № 1229/2012 г., III г. о., ГК; Определение № 203 от 7.07.2015 г. на ВКС по гр. д. № 2784/2015 г., II г. о., ГК; Определение № 9 от 5.01.2016 г. на ВКС по гр. д. № 3103/2015 г., IV г. о., ГК и др./.

Следователно влязлото в сила споразумение се зачита при настоящото разглеждане на спора относно гражданските последици от престъпното деяние – установени са противоправността, причиняването на вредата и вината на водача като елементи от престъпния фактически състав. Със споразумението съдът е приел, че е налице и причино-следствена връзка между травматичните увреждания, получени при ПТП и настъпилото увреждане. В конкретния случай вредата е елемент от състава на деянието, има сила на присъдено нещо и съответно гражданския съд е длъжен да се съобрази с нея.

Възраженията във въззивното производство, съответно спорните по делото въпроси касаят правилното приложение на принципа за справедливост по см. на чл. 52 от ЗЗД и за наличието на съпричиняване от страна на пострадалия, респективно определянето на степента му. В този предметен обхват следва да се произнесе и въззивната инстанция съобразно правилото на чл. 269, изр. 2 от ГПК.

В производството са приети множество медицински документи – епикризи, цялата история на заболяването, амбулаторен лист, ведно с медицинско направление и други /л. 15-70 от гр. д. № 190/2022 г. по описа на Окръжен съд – Разград/. Във връзка с лечението са представени фактури № 7000024921/23.02.2022 г. /л. 64/ и № 1449/26.01.2022 г. /л. 65/ за извършени разходи във връзка с лечението на ищеца, в размер на 1 471.50 лева – за медицинско изделие и консумативи и 65 лева – за раменен бандаж. Така посочените писмени доказателства са взети предвид при изготвянето на експертизите по делото, заключенията, по които съдът кредитира като обективно, компетентно дадени и съответстващи на останалия събран доказателствен материал, неоспорени от страните.

От съдържанието на съдебно-медицинската експертиза /л. 217-228/, се установява, че ищецът следствие на процесното ПТП е получил следните увреждания: фрактура-луксация /счупване-изкълчване/ в близкия край на лява мишнична кост, която обуславя трайно затруднение в движението на левия горен крайник за срок повече от един месец. Експертът уточнява, че по принцип при липса на усложнения, възстановителният период при счупване, усложнено с изкълчване, е около шест месеца, а в случая поради настъпилите негативни последици този срок е удължен.

Ищецът е бил хоспитализиран първоначално в МБАЛ „Св. Иван Рилски“ АД - гр. Разград, където е извършена закрыта репозиция без вътрешна фиксация. В резултат на получената травма и наложената имобилизация са настъпили усложнения, които са наложили оперативна интервенция за налагане на метална остеосинтеза. Поради това за периода 17.02.-25.02.2022 г. е проведено оперативно лечение по отношение на ищеца в УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ ЕАД – гр. Плевен, където му е поставена метална остеосинтеза с подпорна плака. Той отново е постъпил в болница за периода 06.06.-10.06.2022 г. оперативно премахване на плаката и винтовете. Установява се, че към момента на настъпилото увреждане, в хода на възстановяването и по настоящем, пострадалият търпи болки и страдания. Констатира се наличието на остатъчни последици от субективен и обективен характер, като се сочи, е някои от тях няма да отшумят във времето напре и ще останат трайни – не се очаква пълно възстановяване на двигателния дефицит и мускулната сила. В този смисъл експертът прави извод за неблагоприятна прогноза по отношение на пълното възстановяване на ищеца, което счита, че ще влоши качеството му на живот. Сочи, че занапред ще е ограничено пълноценното използване на засегнатия крайник и ще води до по-голямо натоварване на другата ръка.

Установява се наличието на белези по тялото, локализирани по външностраничната повърхност на лява раменна става и най-горната част на мишницата – мястото на оперативния достъп при извършване и на двете интервенции. Вещото лице сочи, че не може да се предвиди еволюция на пигментацията им, тъй като в възможно те да избледнеят във времето или пък да станат по-интензивни. Констатира се, че представените платежни документи удостоверяват необходими разходи за лечението на ищеца – медицински изделия, консумативи, както и заплащането на такса за копия от медицински документи за проведено лечение в УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ ЕАД – гр. Плевен. От представената медицинска документация по делото се установява, че преждевременно прекратяване на започналия престой в болничното заведение и на болничното лечение/диагностика, като изрично се подчертава, че това не представлява отказ от хоспитализация. Установява се, че взетото решение за преждевременното напускане на стационара е било мотивирано с положителния резултат за Ковид-инфекция. Но експертът уточнява, че така или иначе настъпилите усложнения биха могли да се получат и при един ден престой в болничното заведение. В о.с.з. обяснява, че тъй като в МБАЛ „Св. Иван Рилски“ АД - гр. Разград няма специалисти за извършване на подобни оперативни дейности по отношение на деца, се е наложило последващата операция да бъде извършена в УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ ЕАД – гр. Плевен. Според вещото лице цялото лечение е проведено правилно – приложен е лечебен подход, съответен на първоначалното състояние и настъпилите впоследствие усложнения.

От съдържанието на съдебно-психиатричната експертиза /л. 205-215/ се

установява, че следствие на претърпяното ПТП у Ерсин Е. се развива „постравматично стресово разстройство“ /ПТСР/. Вещото лице сочи, че това състояние възниква като отговор на силно стресово, застрашаващо живота събитие. Това не е душевно заболяване в тесен смисъл на думата и не нарушава базисните психични годности на индивида. Само по себе си то се явява неадаптивен отговор на преживения стрес, който пречи на механизмите за справяне и по този начин води до смущения в социалното функциониране. Симптомите му са с променлив интензитет. Обикновено появата се свързва с периоди на затруднена адаптация на лицето, събития, места, дати, които му напомнят за катастрофата. В о.с.з. експертът сочи, че обичайно една година след събитието би трябвало лицето да се възвърне към функциите преди настъпването му.

В заключението е посочено, че психологичното изследване отчита данни за невротичност, повишена тревожност и леки депресивни състояния, които не нарушават грубо обичайното социално функциониране на индивида, но сочат за наличието на актуална психотравма. Към настоящия момент се констатира по отношение на пострадалия, че се чувства добре, посещава училище, върнал се е към обичайните си занимания за възрастта, възстановил е съня си, но чувствата на страх все още присъстват, макар и не с такъв интензитет. При ситуации, свързани с придвижване по оживени градски улици, или такива, напомнящи събитието на катастрофата, пострадалият става неспокоен и тревожен. Вещото лице посочва, че симптомите у пострадалия отслабват или могат да се активират в състояние на криза – адаптация на нови условия в живота. Ходът на заболяването следва оздравителен резултат още повече, че лицето получава активна подкрепа от близки и приятели.

Стресът, преживян от ищеца във връзка с процесното ПТП включва и причинената болка от нанесените наранявания, последвалата операция и повторната такава. Вещото лице сочи, че у Ерсин Е. в личностен аспект се наблюдава все още неизградена и незряла ценностна система, добра, но ограничена социална адаптация. Силно стресовото събитие, каквото е ПТП-то за ищеца, е оказало по отношение на него негативно въздействие основно в две сфери – от една страна върху емоциите и преживяванията, бидейки по-сензитивен, чувствителен и с депресивни преживявания дълъг период след събитието, а от друга страна на социалното функциониране, свързано с възможността да тренира и да участва в спортни събития и подвижни игри с връстници, както преди инцидента. Отчита се промяна в социалното функциониране и общуването в месеците след събитието, което е било силно ограничено. Не се отчитат други негативни събития и обстоятелства, които да са повлияли негативно върху психо-емоционалното състояние на Ерсин Е..

В заключението е отчетено също, че лицето е потърсило специализирана помощ – консултиране с психолог в края на месец май 2022 г. и е било ангажирано в две сесии на психологични консултации с цел преработване на негативните чувства и

преживявания, което е оказало своето позитивно влияние, но все още неизградената личностна структура и възрастовия период, характеризиращ се с интензивност на хормоналния дисбаланс оказва влияние върху възприемането и отработването на негативните емоции и преживявания. Вещото лице сочи, че сами по себе си тревожно-депресивните и страхови чувства и преживявания, каквито са налице в случая, се преработват с по-бавен ход и зависят от личностните особености и ресурсите за справяне, които все още са незрели и в процес на доизграждане. Установява се, че факторите на семейната и приятелска среда оказват благоприятно влияние за отработването на психотравмата и възвръщане на емоционалния баланс.

От назначената съдебно-автотехническа експертиза /л. 191-202/ се установява, че ищецът е пресичал перпендикулярно пътното платно по пешеходна пътека, отдясно на ляво спрямо лекия автомобил. Последният се е движел в лявата лента на платното за движение и е приближил пешеходната пътека от лявата страна на пешеходеца със скорост 44 км./ч., а скоростта на пешеходеца е била 6,5 км./ч., който е възприел автомобила на разстояние 35,1 метра. Съобразно горното експертът сочи, че пешеходецът е забелязал колата още в началото на пресичане и е разполагал с време за реакция 2,89 секунди при движението си по платното до мястото на удара. Установява се, че пострадалият е имал възможност да избегне удара, като спре на единичната прекъсната линия и изчака преминаването на автомобила, който в тази позиция на пешеходеца е бил на разстояние 9,8 метра от мястото на удара.

По делото е разпитан свидетелят Р. Е. Юсеин, който е баща на ищеца и съдът цени показанията му при условията на чл. 172 от ГПК. Споделя, че живее в едно домакинство с ищеца, жена си и другия им син. Видял е ищеца за първи път след катастрофата на операцията, като същият е бил блед и уплашен. Соци, че детето се е будело през нощта, имало е кошмари и заради болките е бил на обезболяващи. Изпитвал е страх дали ще останат белези и дали ще има последствия от произшествието. Свидетелят твърди, че след операцията болките са продължили и че все още от време на време ищецът сънува кошмари. Споделя, че не е можел да се облича сам, да се къпе и да пише. Наложило се е да прекъсне за три месеца учебния си процес, тъй като не е можел да ходи на училище до приключването на пролетната ваканция. През този период се е провеждало лечението, състоящо се от постъпването в болнични заведения, прегледи, оперативна намеса и т. н.

Към момента на разпита, ищецът е в девети клас. Свидетелят сочи, че детето е левичар и затова травмата, засягайки именно лявата ръка, се е отразила на учението и успеха му. Поради горепосочените обстоятелства детето се е нуждаело от известна помощ, за да навакса материала в училище, трябвало е да запаметява информация и някой да му пише задачите. Свидетелят споделя, че детето му много обича футбол, дори е мечтаело да стане футболист и преди катастрофата е играло футбол, а сега само

гледа. Понякога се разстройва, че не може да отиде. Освободен е и от физическо възпитание, тъй като не може да спортува и си стои вкъщи. Детето е казвало, че с такава рана не може да излезе пред хората, че е било обезобразено. Бащата счита, че то може да се възстанови, но психически едва ли, заради страха у него, че може пак да преживее тази болка. Споделя още, че синът му е спрял да носи потници и тениски с много къси ръкави, заради шевове и белезите. Другият му син е помагал на по-малкия си брат /ищеца/ във връзка с обучението. В ежедневните дейности, поради това, че е левичар ищецът е започнал да използва дясната си ръка, например за да се храни, но не е можел да се къпе и облича сам. Това е продължило до отстраняването на импланта, след което е трябвало да проявява активно движение с лявата ръка, за да не привикне да не я използва.

Съдът взема предвид че е житейски обосновано, предвид връзката между свидетеля и ищеца /на родител и дете/, показанията му да са с по-емоционална наситеност. Но възприятията на свидетеля са непосредствени, а и така дадените показания са логични, обосновани и не противоречат по отделно и като цяло на доказателствения материал по делото, поради което ги кредитира изцяло.

При така установеното от фактическа страна, настоящият състав на съда достига до следните **правни изводи**:

В първоинстанционното производство са предявени обективно и субективно съединени иски с правно основание чл. 432 от КЗ.

Съобразно гореустановеното безспорно се явява наличието на всички елементи от фактическия състав за ангажиране отговорността на застрахователя за обезвреда на причинените на пострадалото лице имуществени и неимуществени вреди.

Ето защо, настоящият съдебен състав следва да отговори само на оплакванията, очертаващи спорния предмет пред въззивната инстанция /чл. 269, изр. втото от ГПК/, както бе посочено по-горе, а именно:

На първо място **относно приложението на чл. 52 от ЗЗД**, т. е. дали обезщетението за болки и страдания е справедливо в случая по смисъла на тази разпоредба.

Съдът съобрази наложилата се трайна съдебна практика, че понятието „справедливост“, съгласно даденото с ППВС № 4/64 г., задължително за съдилищата разяснение, не е абстрактно понятие, поради което не предпоставя хипотетичен размер на дължимото обезщетение за неимуществени вреди, причинени от деликт, а е всякога свързано с преценката на определени, конкретно съществуващи обстоятелства, както и с общественото разбиране за същото, на даден етап на развитие на самото общество. Следователно, за да удовлетвори така въведения с чл. 52 от ЗЗД критерий за справедливост, обезщетението за възмездяване претърпените от деликт морални вреди трябва да е съразмерно с техния действителен размер, който е обусловен, както от

тежестта, характера, продължителността и интензитета на конкретното неблагоприятно въздействие върху личността на пострадалия, така и от икономическата конюнктура в страната към момента на увреждането и установената относима съдебна практика /Решение 83/06.07.2009 г. по т. д. 795/2008 г. на ВКС, II т. о., Решение № 25 от 17.03.2010 г., постановено по т. д. № 211/2009 г., II т. о. на ВКС, Решение № 93 от 23.06.2011 г., постановено по т. д. № 566/2010 г., II т. о., ТК на ВКС, Решение 184/08.11.2011 г. по т. д. 217/2011 г. на ВКС, II т. о., Решение № 189 от 04.07.2012 г., постановено по т. д. № 634/2010 г., II т. о., ТК на ВКС и Решение № 111 от 01.07.2011 г., постановено по т. д. № 676/2010 г., II т. о., ТК на ВКС и др./.

В този смисъл значение имат датата на процесното застрахователно събитие – 26.01.2022 г., както и действащите към този момент лимити на отговорност на застрахователите по КЗ; възрастта на ищеца към датата на застрахователното събитие – на 14 г.; икономическата обстановка и конюнктура в страната през 2022 г.; брой, степен и характер на увредите, както и отразяването им върху бита на пострадалия, включително и в дългосрочен аспект; общият лечебен и възстановителен период след ПТП и т. н.

Обсъдените обстоятелства дават основание на настоящия състав да приеме, че обезщетението е определено от първостепенния съд в справедлив по смисъла на чл. 52 от ЗЗД размер. При събраните писмени доказателства, показания и данните от СМЕ, САТЕ, СПЕ, в обобщение намира определеното обезщетение от 60 000 лева за адекватно и в състояние да обезщети болките и страданията, претърпени от ищеца Е. Р. Е. във връзка с процесното произшествие. Това е така, понеже се установи, че детето действително е имало затруднения от битов, психически и социален характер. Имало е нужда от помощ в своите ежедневни дейности /къпане, обличане и др./, а също и в процеса на обучение, който се е наложило да прекъсне за три месеца. Преживяло е стрес в резултат на болките от полученото травматично увреждане, което се е отразило негативно и на психиката му, като се констатира наличие на актуална психотравма, както бе посочено по-горе. Болките все още продължават, макар и не със същия интензитет. В същото време е имало благоприятна семейна среда, както е установено и в заключението по СПЕ, благодарение на която отработва нанесената травма положително. Отчита се и фактът, че детето е във възраст, в която все още се развива психо-физически. В период е в който е налице хормонален дисбаланс, самото то е интровертно, и всичко това в съвкупност сочи по-висока емоционалност и по-бавен ход на преработване на психотравмата. По отношение на психическото възстановяване се установи от СПЕ, а така също и от гласните доказателства, че ищецът е по-сензитивен, чувствителен и с депресивни преживявания дълъг период след събитието, но все пак се забелязва подобрение. Отчита се наличието все още на чувството на страх във връзка с инцидента. Относно физическото възстановяване, въпреки прогнозата от СМЕ за затруднения с оглед пълноценното използване на засегнатия

крайник, все пак същият функционира, не е напълно инвалидизиран. Но занапред ще е ограничено пълноценното използване на засегнатия крайник и това ще води до по-голямо натоварване на другата ръка. Отчита се наличието и на белезите по тялото в резултат на наложилите се оперативни намеси във връзка с увреждането от ПТП, които общоприето се възприемат като загрозяващи вида, но в конкретния случай не са на видно място /например на лицето/, за да се направи извод, че детето е обезобразено. Промяната в социалното функциониране на ищеца също е от значение, общуването му е било силно ограничено месеци след инцидента, поради състоянието му и наложилото се лечение във връзка с травмата от ПТП. Намалена е възможността детето да тренира и да участва в различни игри, така както е било преди настъпването на инцидента. Съдът съобрази и обществено икономическите условия към 2022 г. /чието измерение в МРЗ е било за периода 01.01.2021 - 31.03.2022 г. в размер на 650 лева според ПМС № 331/26.11.2020 г., а за периода 01.04.2022 - 31.12.2022 г. в размер на 710 лева според ПМС № 37/24.03.2022 г./ Отчита се и инфлацията, която за декември 2022 г. спрямо предходния месец според данни от Националния статистически институт, публикувани на официалната интернет страница [/www.nsi.bg/](http://www.nsi.bg/), се установява, че бележи увеличение на цените в групите като здравеопазване +2.2%, разнообразни стоки и услуги +1.6%.

По горните съображения и съотнесено към произшествия със сходна група пострадали и увреждания за процесния период, настоящият състав намира, че обезщетението е определено от първостепенния съд в справедлив по смисъла на чл. 52 от ЗЗД размер.

Съставът на въззивната инстанция намира за доказан и предявеният иск за обезщетение за претърпени **имуществени вреди** в размер 1471.50 лв., изразяващи се в заплащане на медицинско изделие и консумативи във връзка с причинените на ищеца телесни увреждания. От заключението на СМЕ се установява, че разходите са направени именно за лечението на претърпяната фрактура на горния ляв крайник на ищеца.

По отношение на направеното от застрахователя **възражение за съпричиняване** на вредоносния резултат от страна на пострадалия, което се поддържа с подадената от него въззивна жалба, са наведени оплаквания в две насоки: 1/. ищецът е излязъл внезапно на пътното платно, без да се съобрази с приближаващите се пътни превозни средства, и ненужно удължаване на времето запресичане – чл. 113, ал. 1 и чл. 114 от ЗДвП; 2/. същият е отказал лечение и хоспитализация. С въззивната си жалба Е. Р. Е. оспорва наличието на съпричиняване, като твърди, че водачът на л. а. е бил длъжен да пропусне стъпилия на пешеходната пътека и преминаващ по нея пешеходец /ищеца/, и като не е сторил това е застрашил живота и здравето му.

Съобразно наведените оплаквания от страните и в съответствие с правомощията си на въззивна инстанция, настоящият съдебен състав намира следното

по въпроса за съпричиняването:

За определяне наличието и степента на съпричиняване на вредоносния резултат от страна увреденото при ПТП лице, е от значение съществуването на причинна връзка между поведението на последното и противоправното поведение на водача на увреждащото МПС, и въз основа на същата да се определи обективния му принос. Съобразно дадените указания в т. 7 от ППВС № 17/1963 г. и т. 7 от ТР № 1 от 23.12.2015 г. на ВКС, постановено по т. д. № 1/2014 г., ОСТК, съпричиняване е налице, когато пострадалият е допринесъл с поведението си за противоправния резултат. Съгласно разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД обезщетението за вреди от неправомерно увреждане може да се намали, ако самият пострадал е допринесъл за тяхното настъпване.

Съпричиняването на вредата изисква наличие на пряка причинна връзка между поведението на пострадалия и настъпилия вредоносен резултат, но не и вина. Приносът на увреждания като обективен елемент от съпричиняването, може да се изрази в действие или бездействие, но всякога поведението му трябва да е противоправно и да води до настъпване на вредоносния резултат, като го обуславя в някаква степен. Дали поведението на пострадалия е рисково и дали то е допринесло за увреждането, подлежи на установяване във всеки конкретен случай.

В съдебната практика се приема, че изводът за наличие на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД не може да почива на предположения, а е необходимо по безспорен начин да бъдат доказани конкретни действия или бездействия на пострадалия, с които той обективно е допринесъл за осъществяване на вредоносния резултат /създал е условия или е улеснил настъпването му/ /така Решение № 206 от 12.03.2010 г., постановено по т. д. № 35/2009 г., II т. о., ТК по описа на ВКС, Определение № 518 от 15.11.2019 г., постановено по т. д. № 1501/2019 г., I т. о., ТК по описа на ВКС и др./.

От заключението по назначената САТЕ, се установява, че пострадалият пешеходец е възприел процесния лек автомобил „Опел Корса“ с рег. № РР 5059 ВК в момента на предприемане на пресичане по пешеходната пътека, когато автомобилът е бил на разстояние 35,1 м. Забелязал го е още в началото на пресичане и е разполагал с време за реакция 2,89 секунди при движението си по платното за движение до мястото на удара. Пострадалият е имал възможност да избегне удара с л. а., който се е движил в лявата (вътрешна) лента, като спре на разделителната единична прекъсната линия и да изчака преминаването на автомобила. Същевременно обаче трябва да се прецени още, че пострадалият е бил пешеходец, т. е. по-уязвим участник в движението на пътя от извършителя, при това дете, особена група, към която следва да се проявява засилено внимание на пътя – чл. 193 от ППЗДвП. Освен това ищецът е пресичал на пешеходна пътека, където е настъпило процесното ПТП. Съгласно разясненията, дадени от

вещото лице в о.с.з. от 17.01.2023 г. пред първоинстанционния съд, същата е била обозначена ясно с видима маркировка тип „Зебра“ и пътен знак за пешеходна пътека. Приближаването на пешеходна пътека от водач на лек автомобил по правило предполага и изисква от същия повишено внимание. Съгласно чл. 116 от ЗДвП е длъжен да бъде внимателен и предпазлив към пешеходците, особено към децата.

Експертът е посочил още, че пострадалият се е движил с около 6,5 км/ч бърз ход, поради което настоящият състав споделя изводите на окръжния съд за неоснователност на възражението за съпричиняване, поради ненужно удължено пресичане, при неспазване на чл. 113, ал. 1, т. 2 от ЗДвП. Въпреки това обаче самият ищец има принос към настъпилия вредоносен резултат, тъй като от заключението се установява, че е можел да избегне удара с лекия автомобил, като спре и го изчака да премине. Но съдът съобрази също така възрастта на пострадалия и психо-физическото му развитие според данните по делото и събрания доказателствен материал. Предвид горното съставът на въззивната инстанция намира за правилно определен от първостепенния съд приносът на ищеца в случая, който е 15 %.

Оплакванията за това, че ищецът е допринесъл за вредоносния резултат като е отказал лечение и хоспитализация, са недоказани и неоснователни. Напротив установи се, че е проведено лечение по отношение на ищеца, което цялостно е било проведено правилно. Изрично е посочено в заключението по СМЕ, че в настоящия случай не е налице отказ от хоспитализация, а наложило се преждевременно прекратяване на започналия престой в болничното заведение и на болничното лечение/диагностициране, поради Ковид-инфекция. Но така или иначе настъпилите усложнения биха се появили и при болничен престой за един ден, както сочи експертът.

Предвид гореизложеното, решението на първоинстанционния съд в обжалваните части е правилно и като такова следва да бъде потвърдено.

По разноските:

С оглед неоснователността и на двете въззивни жалби, направените за настоящата инстанция разноски във връзка с тях остават върху страните по начина, по който са направени.

Съдът намира, че разноски следва да бъдат присъдени на страните само с оглед подадените от тях отговори на въззивните жалби, доколкото са представени доказателства в тази насока.

Видно от представените с молба от 28.06.2023 г. пълномощно, договор за правна помощ и списъка с разноските /л.44-45 от в.т.д. № 224/2023 г. по описа на Апелативен съд – Варна/, Е. Р. Е., действащ лично и със съгласието на своята майка Р. Ф. Ю., е упълномощил адв. Г. Р. за изготвяне на отговор на въззивна жалба, процесуално представителство и защита по в.т.д. № 224/2023 г. по описа на

Апелативен съд – Варна. Претендира се адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от ЗА, ведно с ДДС /представен е документ за регистрация по ДДС – л. 46/. Поради това не следва да се обсъжда направеното от насрещната страна възражение за прекомерност. С оглед горното, съобразно обжалвания интерес и на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА вр. чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, ЗД „Бул Инс“ АД следва да заплати на адв. Г. Р. сумата в размер на **3 276 лева с ДДС** за предоставена на Е. Р. Е. безплатна правна помощ.

Съответно за изготвения от ЗД „Бул Инс“ АД отговор на въззивна жалба са претендирани разноски в общ размер на 5 280 лева с ДДС, от които 1 440 лева с ДДС за оказване на правна защита и съдействие, изразяващи се в защита и процесуално представителство пред настоящата инстанция, по иска за въззивно обжалване от Е. Е. /л. 53-56 от в.т.д. № 224/2023 г. по описа на Апелативен съд – Варна /. Насрещната страна е направила възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение. Съдът намира същото за неоснователно, предвид обжалвания интерес и разпоредбата на чл. 7, ал. 2, т. 1 и т. 2 от Наредба №1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Поради това и на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, Е. Р. Е. следва да заплати на застрахователното дружество сумата в размер на **1 440 лева с ДДС**, представляваща разноски за адвокатско възнаграждение пред въззивната инстанция.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 10 от 26.01.2023 г., постановено по гр. д. № 190/2022 г. по описа на Окръжен съд – Разград.

ОСЪЖДА ЗД „Бул Инс“ АД, ЕИК: 831830482, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Джеймс Баучер“ № 87, да заплати на адв. Г. Р. сумата в размер на 3 276 /три хиляди двеста седемдесет и шест/ лева с ДДС за предоставена безплатна правна помощ на Е. Р. Е., ЕГН: *****, с адрес с. С., ул. „С.“ № 4, действащ лично и със съгласието на своята майка Р. Ф. Ю., на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА вр. чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

ОСЪЖДА Е. Р. Е., ЕГН: *****, с адрес с. С., ул. „С.“ № 4, действащ лично и със съгласието на своята майка Р. Ф. Ю., да заплати на ЗД „Бул Инс“ АД, ЕИК: 831830482, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Джеймс Баучер“ № 87, сумата в размер на 1 440 /хиляда четиристотин и четиридесет/ лева с ДДС, представляваща разноски за адвокатско възнаграждение пред въззивната инстанция, на

основание чл. 78, ал. 3 от ГПК.

Първоинстанционното решение е влязло в законна сила в необжалваната осъдителната част относно присъденото обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 25 000 лева, както и за претърпените имуществени вреди в размер на 1 250.77 лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд на Република България с касационна жалба в едномесечен срок от съобщаването му, по реда на чл. 280, ал. 1, респ. ал. 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____